

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ AĞRI EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DENEYİMİ DERSİNİ ALGILAMA DÜZEYLERİ

The University of Ataturk Agri Education Faculty Students' Perception Levels about School Experience Lesson

Murat GÖKALP¹

Özet

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü örgün ve ikili eğitim gören 1. sınıf öğrencilerinin Okul Deneyimi dersine başlamadan önce, derse yönelik bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin Okul Deneyimi dersine bakış açılarını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen 5'li Likert tipi bir anket uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzdelik değerlere göre değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğinin kendileri için önemli olduğunu, öğretmen olmayı istedikleri, bu dersin süresinin daha fazla olması gerektiğini, dersin öğretmenlik mesleğini tanıma da önemli olduğunu, Okul Deneyimi dersinin öğretmen olma istemlerini artıracakları yönünde görüşler belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Okul Deneyimi, Öğretmen, Öğrenci, Uygulama

Abstract

This study was carried out to determine the students' initial perceptions, at the beginning of the class, about School Experience Lesson in the Department of Class Teacher Teaching of Ağrı Eğitim Faculty of Atatürk University. In this study a questionnaire developed by researcher with 5 Likert type has been used to determine the students' initial perceptions about School Experience Lesson. Data were collected using a questionnaire developed for the study and administered at university. Frequencies, were calculated. According to the researches students knew the importance of the teachers' job, they wanted the lessons time to be increased and they thought that School Experience Lesson will increase their future educational experiences hope about being teacher.

Key Words: School Experience, Teacher, Student, Practice

Giriş

Okul Deneyimi dersinin temel amaçları; öğrencilerin öğretmenlik için gerek duyacakları mesleki yeterlikleri oluşturmak; okul örgütünü ve öğretmenliği tanımak, iyi düzenlenmiş öğretmenlik deneyimleri aracılığı ile öğretim programı kapsamındaki öğretme-öğrenme etkinliklerini gerçekleştirmek için mesleki yeterlikleri kazanmak, öğrenme ve gelişme bakımından öğrenciler arasındaki bireysel farklar konusunda deneyim

¹ Yrd.Doç.Dr., Sinop Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü e-mail: gokalpm@yahoo.com

kazanmış olmak, uygulama okulundaki öğretmenlerle işbirliği yapmak ve okulda etkili bir biçimde çalışmak için kişisel becerileri geliştirmiş olmaktır. Günümüz toplumlarında nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Toplumların nitelikli insan gücü ihtiyaçları ancak nitelikli bir eğitim ile saptanır. Eğitimin niteliğini belirten pek çok faktör bulunmaktadır. Şüphesiz ki bu faktörlerin en önemlisi öğretmendir (Erden, 1994).

Öğretmen, eğitim amaçları kapsamında bireylere kazandırılacak davranışların oluşturulmasında çok önemli bir role sahiptir. Eğitim amaçları ile belirlenen bu davranışlar toplumun istediği insan tipinin özelliklerini yansıtır. İstenen özellikte insan yetiştirme işi öğretmenin görevidir (Gözütok, 1994).

Okulun organizasyonu, yönetimi ve okuldaki günlük işler ile okulda bulunan kaynaklar üzerinde bilgi sahibi olmak öğretmen adaylarının en başta gelen görevidir. Bu derste öğretmen adaylarının mümkün olduğu kadar erken bir aşamada, bir uygulama öğretmeni nezaretinde okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini çeşitli yönlerden tanıması amaçlanmaktadır. “Öğretmenlerin yetiştirilmesinde Dünyaca kabul görmüş iki yaklaşım vardır. Bunlardan biri Teori-pratik yaklaşım, diğeri ise pratik-teori yaklaşımıdır. Bu yaklaşımların teori-pratik yaklaşımını eğitimciler tarafından, öğretmenlerin hizmet öncesi almış oldukları eğitimin teoriye dayalı olması ve alınan bu teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamında öğrenme faaliyetleri ile ilişkilendirilmeden verilmesi olarak nitelendirilmektedir” (Azar, 1999).

Öğretmenlik mesleği sadece bildiğini öğretme işi ya da öğretme teknolojisi değildir. Öğretmenlik sevgi ve gönül vermeyi içeren insancıl boyutları olan bir meslektir (Okçabol, 1998).

Okul Deneyimi dersinde öğretmen adayının öncelikle eğitim fakültesine, uygulama okuluna, öğrencilere ve kendisine karşı sorumlulukları vardır.

Öğretmen yetiştirme programlarında yer alan bilgi beceri ve tutumların mesleki bir ortamda kullanılabilmesini büyük ölçüde öğretmenlik uygulaması sağlar. Öğretmenlik uygulaması meslek ile ilgili kuramsal bilgilerin uygulamaya dönüştürüldüğü önemli bir etkinliktir. Öğretmen adaylarının mesleğe atılmadan önce çalışacakları ortamı tanımaları gerekir (Küçükahmet, 1993).

Öğretmenlerin belirli niteliklere sahip olabilmeleri için iyi bir eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Bu eğitimin en önemli boyutunu ise öğretmenlik uygulamaları oluşturmaktadır (Çepni, 1996).

Eğitim “bireyler için yüksek bir yaşam düzeyi elde etmenin, toplumlar için de gelişme ve ilerlemenin, çağdaş ülkeler içinde yer almanın başlıca yoludur. Eğitim kalkınmanın temelidir (Kaya, 1993).

Okul Deneyimi dersi etkinlikleri öğretmenlik mesleğini seçmiş olan öğretmen adaylarını daha yolun başında bu kararlarını gözden geçirerek “tamam mı, devam mı” sorusuna vereceği cevap neticesinde kendini geleceğe hazırlamasına yardımcı olacaktır (Korkmaz, 2001).

Eğitimde yenileştirme hareketlerinden beklenen başarının elde edilmemesinin bir değil birçok nedeninin bulunduğu tartışmasız kabul edilen bir gerçektir. Ancak öğretmenin üst düzeyde oluşturulan politikaların ve alınan

kararların uygulayıcısı olduğu düşünülürse, başarısızlığın en önemli nedenlerinden birinin öğretmen unsuru olduğu kolayca kabul edilebilir (Duman,1991).

Sayıları hızla artan eğitim fakültelerinde, öğretmen adaylarının niteliklerini de geliştirebilmek amacıyla programlara alınan Okul Deneyimi dersi, “öğretmen adaylarına, öğretmen olma yolunda karşılaştıkları bir çok sorunu tanıtan yapılandırılmış gözlem ve etkinlikler süreci” öğretmen adaylarının başarılı bir eğitime katkıda bulunan bazı farklı yetenekleri öğrenmelerini sağlar (Sands M. Özçelik, 1997).

Eğitim sistemimizin, Türk milletinin çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlayacak yapı ve davranışlara kavuşturulması ve ulusumuzun 21. yüzyılda üretimde “Sanayi Toplumu”, kültürde milli temellere dayalı “Bilgi Toplumu” olmasını gerçekleştirecek düzeye getirilmesi büyük önem taşımaktadır (Bilgen, 1994).

Amaçlar gerek topluma gerekse bireye geliştirici unsur getirmek durumundadır. Birey, amaçların işaret ettiği davranışları edinmek sureti ile toplum gelişmesine katkıda bulunacaktır. Amaçlar öğrenme teorileri ile ve bireyin öğrenme kapasitesi ile uygunluk göstermelidir. Keza ekonomik şartlara uymalı, bir fantezi olmamalıdır (Dewey, 1968).

Okul sistemi, insanların belli yaş dönemlerinde gösterdikleri ortak davranış özelliklerine uygun olarak düzenlenmiş ve eğitim programları ile öğretim yöntemleri insan gelişiminin özelliklerine uygun olarak biçimlendirilmiştir.

Öğretmenin niteliği ile yetiştirilen insan gücünün niteliği yakından ilgili, hatta özdeş durumdadır. Öğrencinin niteliğini yükseltmek istiyorsak işe onun öğretmeninin niteliğinden başlamak gerekir. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmış ve geleceğini güvenceye almış bir toplum yaratmak; geleceğin kuşaklarını yetiştirecek öğretmenleri çağın gereklerine uygun olarak, en başarılı biçimde eğitmekle mümkündür (Sözer, 1991).

Türk toplumunun çağın hızla gelişen ve değişen ortamına cevap verebilecek nitelikte bir eğitime ve çağın gerektirdiği yeterliklere sahip insanlar yetiştirebilecek kapasitede, çok iyi eğitim almış öğretmenlere ihtiyacı vardır. Çünkü öğretmen eğitimin temel ögesidir ve “ bir ülkenin gücü, geleceği teslim alacak çocukların, hak ettikleri yarınlarla karşılaşmaları için öncelikle onlara şekil verecek olan öğretmenlerin etkin ve verimli olmaları sağlanmalıdır (Ataunal. 1994).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. sınıfta okuyan öğrencilere öğretmenliği tanıtımda önemli etkisi olan Okul Deneyimi 1 dersine başlamadan önce öğretmenlik mesleğine ve uygulama çalışmalarına ilişkin algılarını belirlemektir.

Problem

Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi Dersine ilişkin algıları amaçlanan katkıyı sağlayacak mıdır?

Alt Problemler

1. Öğretmen adaylarının algılarına göre, Okul Deneyimi Dersi öğretmen adaylarının alan bilgisiyle ilgili yeterliklerine ne oranda katkıda bulunacaktır?
2. Öğretmen adaylarının algılarına göre, Okul Deneyimi Dersi öğretme-öğrenme sürecini yönetme bilgi ve becerisiyle ilgili yeterliklere katkısı ne olacaktır?
3. Öğretmen adaylarının algılarına göre, Okul Deneyimi Dersi, öğretmen adaylarının rehberlik bilgi ve becerisiyle ilgili yeterliklerine ne oranda katkıda bulunacaktır?
4. Öğretmen adaylarının algılarına göre, Okul Deneyimi Dersi öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinin gelişimi ile ilgili yeterliklerine ne oranda katkıda bulunacaktır?

Sayıtlar

1. Uygulanan anket veri toplama için uygundur.
2. Öğretmen adayları ankete samimi cevap vermişlerdir.

Araştırmanın Amacı

1. Okul Deneyimi dersinin, öğretmen adaylarının alan bilgisiyle ilgili yeterliklerine katkısı olacaktır.
2. Okul Deneyimi dersinin, öğretmen adaylarının öğretme-öğrenme sürecini yönetme bilgi ve becerisi ile ilgili yeterliklerine katkısı olacaktır.
3. Okul Deneyimi dersinin, öğretmen adaylarının rehberlik bilgi ve becerisi ile ilgili yeterliklerine katkısı olacaktır.
4. Okul Deneyimi dersinin, öğretmen adaylarının kişisel özellikleriyle ilgili yeterliklerine katkısı olacaktır.

YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın evren ve örneklemini Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin 2004–2005 öğretim yılının 2. döneminde yapılan “Okul Deneyimi Dersi 1”e katılacak olan örgün ve ikili öğretimden 257 öğrenci oluşturmuştur. 74 kız, 183 erkek öğrenciyi kapsamaktadır.

Araştırma, “Betimleme-Survey” yöntemiyle yapılmıştır. Öncelikle konu ile ilgili alan araştırması yapılmış, konuyla ilgili önceden yapılan araştırmalar incelenmiş, bu çalışmaya ışık tutacak teorik bilgiler elde

edilmiştir. Bu amaca yönelik olarak hazırlanan anket formu ön deneme uygulaması için 50 öğrenciye uygulanmış, anketin güvenilir olduğu belirlenmiştir. Anketin geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Ayrıca Faktör Analizi yapılmış anket maddelerinin faktör yükleri olumlu bulunmuştur. Alpha Güvenirlik Katsayısı 0,8850 bulunmuştur.

Bu araştırmada genel tarama yöntemleri kullanılmıştır. Genel tarama yöntemleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. (Karasar, 1991)

Örnekleme, çalışma evreninin bir kesitinin çalışma alanı olarak alınmasıyla elde edilen sayısal çokluktur. Bu kesit, çalışma evrenini temsil edecek nitelikte olmalıdır. Çünkü buradan alınacak sonuçlar çalışma evrenine genellenecektir (Aziz. A, 1990)

Araştırma verileri SPSS 11.0 Windows Paket Programı Yüzde ve Frekanslarına bakılarak elde edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmaya katılan öğrencilerin %28.8'i kız, %71.2'si erkektir. Öğrencilerin %29.4'ü 17-19; %47.21'i 20-22, %18.6'sı 23-25, %3.50'si 25 yaş üzerindedir.

Tablo 1. Öğretmenlik Mesleğine Öğrencilerin Bakış Açıları

	<i>A</i> %	<i>B</i> %	<i>C</i> %	<i>D</i> %	<i>E</i> %
Öğretmenlik mesleğini seviyorum	5.3	7.6	17.6	28.2	41.3
Öğretmenliğin toplumda saygın olduğunu düşünüyorum	9.3	13.2	21.6	23.4	32.5
Öğretmenlik mesleğinin kutsal olduğuna inanıyorum	17.1	18.4	21.2	27.9	15.4
Öğretmenlerin toplumu kalkındıracağına inanıyorum	6.3	7.1	17.4	48.6	20.6
Öğretmenliği tanıdığımı düşünüyorum	3.5	7.4	17.1	32.9	39.1
Öğretmenlik yapmayı düşünüyorum	2.0	6.4	9.2	33.6	48.8

A: Tamamen Katılmıyorum, B: Katılmıyorum, C: Kararsızım
D: Katılıyorum E: Tamamen Katılmıyorum

Tablo 1'e göre, öğrencilerin %69'unun öğretmenlik mesleğini çok sevdiğini, %56'sının öğretmenliğin toplumda saygın olduğuna, %43'ünün öğretmenlik mesleğinin kutsal olduğuna inandıklarını, %21'inin kararsız olması ve %35.5'inin mesleğin kutsallığına inanmadıkları, %69'unun öğretmenlerin toplumu kalkındıracağına inandıkları, %64'ünün öğretmenlik mesleğini tanıdıklarını, %82.4'ünün öğretmenlik yapmayı düşündüklerini göstermektedir. Burada kararsızların toplam sorulara verdikleri yanıtların ortalama oranı %18 dir.

Tablo 2. Okul Deneyimi Dersi İle İlgili Öğrenci Görüşleri

<i>Okul Deneyimi</i>	<i>A</i> %	<i>B</i> %	<i>C</i> %	<i>D</i> %	<i>E</i> %
Dersi öğretmenlik mesleği için gerekli buluyorum	1.3	5.6	10.6	23.7	58.8
Derste okul ortamını yaşayacak olmaktan heyecanlıyım	13.7	21.6	15.7	39.2	9.8
Dersin çok önemli olduğunu düşünüyorum	3.7	5.6	9.5	38.2	43.0
Dersin mesleki güvenimi artıracığını düşünüyorum	8.0	14.8	19.8	30.1	27.3
Ders öğretmenliğe karşı duygularımı artıracaktır	3.0	2.0	13.6	45.1	36.3
Ders öğretmen olma isteğimi olumlu yönde artıracaktır	4.0	6.3	11.8	35.5	42.4
Derste deneyim kazanacağıma inanıyorum	14.1	21.6	21.3	25.4	17.6
Ders yoluyla farklı öğretmenlerin özelliklerini tanıyacağım	11.8	17.6	17.6	31.4	21.6
Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli buluyorum	17.2	43.4	24.5	11.0	3.9
Dersin sorumluluk duygularımı artıracığını düşünüyorum	15.1	27.9	25.4	19.2	12.4
Dersin genel kültürümü artıracığını düşünüyorum	24.1	27.4	20.7	19.0	8.8
Ders yoluyla medeni cesaret kazanacağıma inanıyorum	19.3	21.6	16.5	18.9	23.7
Dersin amaçlarına ulaşmada rehber olacağına inanıyorum	13.7	21.6	15.7	39.2	9.8

A: Tamamen Katılmıyorum, B: Katılmıyorum, C: Kararsızım
D: Katılıyorum E: Tamamen Katılıyorum

Tablo 2'ye göre, öğrencilerin %82'si Okul Deneyimi dersini öğretmenlik mesleği için gerekli bulduğu, bu dersin öğrencilere heyecan vereceği konusunda %49 Fazla ve Çok Fazla derken %35'inin bu dersin kendilerine heyecan katmayacağını belirtmişlerdir. Bu dersin çok önemli olduğunu düşünenlerin oranı %57, burada kararsızların %20 olması düşündürücüdür. Dersin öğretmenlik duygularını artıracığı bölümüne %84 katılım olmuştur. Dersin öğrencilerin öğretmen olma istemine yönelik yaklaşımında ise, %78 katılım olmuştur. Bu derste deneyim kazanacağım diyenlerin oranı %43 olmuş, %36 deneyim kazanamayacaklarını, %21 ise kararsız kalmıştır. Bu ders yoluyla farklı öğretmen özelliklerini tanıyacağım kısmına ise, %52'si Fazla ve Çok Fazla derken %30'u Hiç ve Biraz yanıtını vermişlerdir. Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli buluyorum diyenlerin oranı %15, yetersiz buluyorum diyenlerin oranı ise, %61, kararsızların oranı ise, %24 olarak yer almıştır. Dersin öğrencilerin sorumluluk duygularını artıracığı yolundaki bölüme öğrencilerin %32'si Çok Fazla ve Fazla derken, %43'ü Hiç ve Biraz diye yanıt verirken kararsızların oranı %25 olmuştur. Okul Deneyimi dersinin genel kültürü artıracığını düşünenlerin oranı, Fazla-Çok Fazla diyenler %28, Hiç- Biraz diyenler %52, kararsızlar ise 20 olmuştur.

Bu dersin öğrencilerin medeni cesaretlerini artıracakları yolundaki yaklaşıma ise, Fazla ve Çok Fazla diyenler %42, Hiç ve Biraz diyenlerin oranı %41 olmuştur.

Bu dersin amaca ulaşmada rehber olacağına inananların oranı Fazla ve Çok Fazla diyenlerin oranı Fazla ve Çok Fazla diyenlerin oranı %48, Hiç ve Biraz diyenler %35, kararsızlar ise, %17 olmuştur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Okul Deneyimi dersi; öğretmen olacak öğrenciler için öğretmenliği tanıyıp düşündükleri, öğretmenlik mesleğini sevdiğikleri, öğretmenliğin toplumda saygın olduğuna inandıkları, öğretmenlik mesleğini kutsal bulduklarını, öğretmenlerin toplumun kalkınmasında önder olacaklarını belirtmişlerdir.. Okul Deneyimi dersine başlamadan önce yapılan bu araştırma da aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmen adayları bu dersi almak için gerekli bulduklarını, ileride kendilerine çok yararlı olacağını belirtmişlerdir. Bu dersin kendilerine çok gerekli olacağını düşünmekle birlikte fazla heyecan duymadıklarını da dile getirmişlerdir. Okul Deneyimi dersinin mesleki güvenlerini artıracığını, öğretmenlik yapmaya karşı olumlu duyguların oluşacağını belirtmişlerdir. Bu dersin öğrencilerin öğretmen olma istemlerini artıracaklarına inandıkları gibi önemli bir tecrübe kazanacakları konusunda çok fazla iyimser değillerdir.

Öğrencilerin çoğu bu dersin süresini az ve yetersiz bulmaktadırlar. Okul Deneyimi dersinin öğrencilerin sorumluluk duygusunu çok fazla artırmayacağını düşünmektedirler. Bu dersin öğrencilerin genel kültürlerini artırmayacağını düşünmekle birlikte dersin medeni cesaretlerini artırma da yetersiz kalacağını ve dersin amaçlarına ulaşma da rehber olacağını çok fazla düşünmedikleri görülmektedir.

Öneriler

- 1- Okul Deneyimi dersinin amaçları, özellikleri öğrencilere iyi aktarılmalıdır.
- 2- Öğretmen adaylarına, öğretmenlik mesleğinin ilk adımı olan Okul Deneyimi dersi aracılığıyla öğretmenliğin zorlukları ve sorumlulukları yanında dersin manevi doyum sağlayan yönleri gösterilmelidir.
- 3- Öğretmen yetiştiren tüm fakültelerin bu ders ile ilgili ortak program yürütmeleri ve bu derse denetçi olarak giren akademisyenlerin alanlarında ve öğretmenlik mesleğinde yeterli olmalarına dikkat edilmelidir.
- 4- Milli Eğitim Bakanlığı ile ilişkilere geliştirilerek mevcut öğretmen- aday öğretmen işbirliğinde ortak fikir birliği geliştirilmelidir.
- 5- Okul Deneyimi dersinin etkin ve amaca uygun yürütülebilmesi, Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitenin diyalogunun güçlendirilmesine, bilgi alış verişinin sağlanmasına, akademisyenlerin öğretmen adaylarını iyi denetlemelerine ve yönlendirilmesine bağlı olacaktır.
- 6- Öğrencilerin özgüvenlerinin sağlanması için onlarla dialoglar kurulmalı, görev ve sorumluluklar yüklenerek öğretmen olabileceklerine yönelik yaklaşımlar sergilenip onları yüreklendirecek bir çalışma gerekmektedir.

Kaynaklar

- Ataunal, A. (1994) *Türkiye'de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu*, Ankara.M.E.B. Yüksek Öğretim Genel Müd.
- Azar.Ali," (1999) *Yeni Öğretmenlerin İş Başında Gelişimini Destekleyen Modeller*" İzmir, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*.

- Aziz, Aysel. (1997) *Araştırma Yöntemleri- Teknikleri ve İletişim*, Ankara İletişim Araştırmaları Derneği.
- Bilgen,H.Nihat, (1994). *Çağdaş ve Demokratik Eğitim*, MEB Basımevi, Ankara
- Çepni. S , Azar. A (1996) “ Two Aproaches to the International Initial Science Teacher Education Program” D.E.Ün. İzmir, “Teacher Training for the 21st. Century” s. 161-170
- Dewey,J. (1968), *Tecrübe ve Eğitim*,(çeviri).F.Başaran, Ankara, ,s.58
- DUMAN, Tayyip, (1991) *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme*, İstanbul MEB, Yay.
- Erden, M. (1994) “Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Sertifikası Derslerine ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” Adana, 1. *Eğitim Bilimleri Kongresi* (Kuram- Uygulama_ araştırma) 23-30 Nisan 1994, cilt 1, s.170-176
- Gözütok. D. (1991) “Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Algılarına Göre Mesleki Davranışlarının Değerlendirilmesi”. Ankara. *Ankara Ün. Eğitim Bil. Dergisi*, cilt:24, sayı 2, s. 405-409
- Karasar,Niyazi, (1991) *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara 4. Basım
- Kaya, Y.K.(1993) *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış*, Ankara.
- Korkmaz, İ., S. Akbaşlı. (2001). “Okul Deneyimi Çalışmasının Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi” *Eğitim Araştırmaları Dergisi*,
- Küçükahmet. L. (1993) *Öğretmen Yetiştirme Programları ve Uygulamaları* Ankara. Ankara Gazi Ün. İletişim Fak. Matbaası.
- Okçabol. R. (1998) “Türkiye’ de Öğretmen Profili Araştırması ve Öğretmen Yetiştirme de yeni Arayışlar”Konya. 8. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Konya Selçuk Ün. 9-11 Eylül 1998, s. 685-694
- Sands, M, D. A. Özçelik. (1997) “Okullarda Uygulama Çalışmaları”(Ortaöğretim), *YÖK Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*, Ankara.
- Selçuk, Ziya (2000). “Okul Deneyimi ve Uygulama”: *Öğretmen ve Öğrenci Davranışlarının Gözlenmesi*, Ankara. Nobel Yayınevi
- Sözer. E. (1991) “ Türk Üniversitelerinde öğretmen yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını kazandırma Yönünden Etkinliği”. Eskişehir. Eskişehir Anadolu Ün. Basımevi.